

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМ. М.І. ПИРОГОВА

---

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор ЗВО з науково-педагогічної  
роботи та педагогічних зв'язків  
Інна АНДРУШКО  
«30» серпня 2024р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА**  
навчальної дисципліни  
**СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА**

підготовки третій освітньо-науковий рівень вищої освіти

галузі знань 22 Охорона здоров'я  
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 229 Громадське здоров'я  
(код і найменування спеціальності)

2024 рік

Робоча програма з дисципліни « **Соціальна медицина** »  
підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти  
26 серпня 2024 року

РОЗРОБНИК:

зав. кафедри соціальної медицини та  
організації охорони здоров'я д.мед.н., проф.



ОЧЕРЕДЬКО О.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 року

Завідувач кафедри соціальної медицини  
та організації охорони здоров'я, професор  
26 серпня 2024 року



ОЧЕРЕДЬКО О.М.

Схвалено методичною радою

«28» серпня 2024 року Протокол № 1

Голова, професор



ОЧЕРЕДЬКО О.М.

28 серпня 2024 року

## ВСТУП

**Програма вивчення навчальної дисципліни «соціальна медицина»** складена відповідно до освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова на третьому (освітньо-науковому) рівні

галузі знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 229 Громадське здоров'я

(код і найменування спеціальності)

**Опис навчальної дисципліни (анотація)** Дисципліна викладається 240 годин, з них 90 годин практичних занять, 60 годин медичної практики і 90 годин самостійної роботи.

**Статус навчальної дисципліни:** обов'язкова

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є фактори та умови соціального середовища, що впливають на здоров'я людини.

**Міждисциплінарні зв'язки:** з біостатистикою в контексті вивчення факторів формування кількісних закономірностей суспільного здоров'я, економікою ОЗ в контексті особливостей економічних вимірів суспільних процесів та особливостей організації даних, з епідеміологією в контексті вимірів популяційних процесів та планів збору інформації, організацією охорони здоров'я в контексті предметних теорій (напр. діяльності ЛПЗ, робочої сили, поведінкових стимулів, страхування, планування здоров'я, оплати праці та реімбурсації), та законодавчого поля обмежень, клінічними дисциплінами в контексті оцінки ефекту методів діагностики та профілактики захворювань та їх наслідків, оптимізації маршруту пацієнта, діяльності відділення (ЛПЗ).

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “соціальна медицина” є розробка та наукове обґрунтування соціальних, медичних, і економічних заходів щодо забезпечення оптимального рівня здоров'я населення і його активного довголіття.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «соціальна медицина» є оволодіння знаннями та навичками щодо:

- вивчення стану здоров'я населення та процесів його відтворення;
- визначення медичної та соціально-економічної значимості хвороби, її місце в структурі патології населення;
- вивчення закономірностей поширення хвороб в часі (за роками, місяцями тощо), на різних територіях та серед різних груп населення (вікових, статевих, професійних тощо);
- виявлення причин та умов, що визначають поширеність хвороб;
- розробки рекомендацій, щодо оптимізації профілактики;
- розробки напрямків оздоровлення населення та визначення принципів системи охорони здоров'я, його теоретичних та організаційних основ;
- аналізу діяльності органів та закладів охорони здоров'я, створення їх раціональних структур і наукове обґрунтування найбільш доцільних форм організації роботи, проведення реформування та реструктуризації.

### **Програмні результати навчання (РН):**

- РН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації
- РН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій
- РН3 Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення
- РН4 Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження
- РН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження
- РН6 Виконувати оригінальне наукове дослідження
- РН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників
- РН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності
- РН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження
- РН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство
- РН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій
- РН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері
- РН13 Організовувати освітній процес
- РН14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення
- РН15 Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди)
- РН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- РН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

### **Очікувані результати навчання з дисципліни**

1. Здобувач вищої освіти може здійснювати планування стратегій та програм громадського здоров'я.
2. Здійснювати аналіз державних програм здоров'я
3. Керувати процесом планування
4. Проводити кількісні методи оцінки економічної ефективності втручань на популяційному рівні.
5. Оцінювати ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я
6. Обґрунтовувати дизайни збору медико-демографічної інформації
7. Знати види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я
8. Володіти сучасними підходами до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Науковими основами проведення епідеміологічних досліджень.
9. Володіти сучасними методами економіки громадського здоров'я.

10. Володіти методологічними основами вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення
11. Розуміти методику вибору зон спостереження, методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища.
12. Здійснювати аналіз просторових даних.
13. Володіти методикою розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.
14. Застосовувати гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення, сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму.

*Знання:* основ популяційних досліджень, методів моніторингу та сервелінгу, планування стратегій та програм громадського здоров'я, аналізу та інтерпретації даних щодо економічної ефективності популяційно-орієнтованих програм.

*Уміння:* обґрунтувати програму моніторингу та сервелінгу, здійснити інтерпретацію отриманих даних, обґрунтувати та розробити план стратегії чи програми громадського здоров'я

*Навички:* робота з комп'ютерними системами аналізу популяційних даних SAS, EpiInfo, R, WinBugs

*Здатності:* обрати доцільний спосіб впливу на здоров'я людини, комуни, популяції, окремих груп населення, розуміти наукові літературні джерела з проблем громадського здоров'я.

## 2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин, 8 кредитів ЄКТС.

## 3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	мед. пр.	с. р.
1	2	3	4	5	6		7
Тема 1. Соціальна медицина, як наука про суспільне здоров'я та охорону здоров'я	4		2				2
Тема 2. Теоретичні основи соціальної медицини.	4		2				2
Тема 3. Здоров'я населення (чинники, що обумовлюють здоров'я, методи вивчення, закономірності основних показників)	2		2				

Тема 4. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Демографічна ситуація в Україні та сучасному світі.	2		2				
Тема 5. Методика вивчення захворюваності (загальної, з тимчасовою втратою працездатності)	2		2				
Тема 6. Загальні тенденції захворюваності населення України	2		2				
Тема 7. Інвалідність	2		2				
Тема 8. Фізичний розвиток	2		2				
Тема 9. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань	7		2				5
Тема 10. Основи організації лікувально-профілактичної допомоги	7		2			5	
Тема 11. Основи організації лікувально-профілактичного забезпечення дорослого населення	12		2				10
Тема 12. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги	12		2			5	5
Тема 13. Організація стаціонарної допомоги населенню	12		2			10	
Тема 14. Організація первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини	12		2			10	
Тема 15. Організація медичного забезпечення потерпілих від аварії на АЕС	2		2				
Тема 16. Організація екстреної та невідкладної допомоги	12		2			10	
Тема 17. Організація медичної допомоги населенню літнього віку	12		2			10	
Тема 18. Організація лікувально-профілактичної допомоги працюючим на промислових підприємствах	2		2				
Тема 19. Медичне страхування	7		2				5
Тема 20. Страхова медицина в економічно розвинених країнах світу	2		2				
Тема 21. Охорона здоров'я матері та дитини (медико-соціальні аспекти)	12		2				10
Тема 22. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги	2		2				
Тема 23. Організація медичної допомоги дітям	12		2				10
Тема 24. Аналіз діяльності лікувально-профілактичних закладів і оцінка якості медичної допомоги	12		2				10
Тема 25. Облік і звітність, показники діяльності, їх оцінка	2		2				
Тема 26. Методика оцінки якості медичної допомоги	12		2			5	5

Тема 27. Організація медичної експертизи працездатності	2		2				
Тема 28. Організація стоматологічної допомоги населенню	12		2			5	5
Тема 29. Організація санітарно-епідеміологічної служби	7		2				5
Тема 30. Економіка охорони здоров'я	7		2				5
Тема 31. Ціноутворення медичних послуг	2		2				
Тема 32. Ринок медичних послуг	2		2				
Тема 33. Система охорони здоров'я в деяких економічно розвинених зарубіжних країнах (Сполучені Штати Америки, Європейські країни, Велика Британія)	7		2				5
Тема 34. Всесвітня організація охорони здоров'я її роль у вирішенні проблем здоров'я населення	4		2				2
Тема 35. Міжнародна класифікація хвороб X перегляду	2		2				
Тема 36. Проблеми медичної етики та деонтології	6		2				4
Тема 37. Управління системою охорони здоров'я	2		2				
Тема 38. Управління медичною справою (медико-санітарною допомогою, охороною здоров'я) в Україні	2		2				
Тема 39. Теорія управлінських систем	2		2				
Тема 40. Функції управління	2		2				
Тема 41. Технологічно-функціональні фази процесу управління	2		2				
Тема 42. Менеджер в системі охорони здоров'я	2		2				
Тема 43. Комплексний підхід, щодо удосконалення управління	2		2				
Тема 44. Особливості реформування системи охорони здоров'я в Україні	2		2				
Тема 45. Організація та зміст роботи лікарні сестринського догляду	2		2				
Усього годин	240		90			60	90

#### 4. Теми лекцій (не передбачені програмою)

#### 5. Теми семінарських занять (не передбачені програмою)

#### 6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	<b>Соціальна медицина, як наука про суспільне здоров'я та охорону здоров'я</b>	2
2	<b>Теоретичні основи соціальної медицини.</b>	2
3	<b>Здоров'я населення (чинники, що обумовлюють здоров'я, методи вивчення, закономірності основних показників)</b>	2
4	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Демографічна ситуація в Україні та сучасному світі.	2
5	Методика вивчення захворюваності (загальної, з тимчасовою втратою працездатності)	2
6	Загальні тенденції захворюваності населення України	2
7	Інвалідність	2
8	Фізичний розвиток	2
9	<b>Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань</b>	2
10	<b>Основи організації лікувально-профілактичної допомоги</b>	2
11	Основи організації лікувально-профілактичного забезпечення дорослого населення	2
12	Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги	2
13	Організація стаціонарної допомоги населенню	2
14	Організація первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини	2
15	Організація медичного забезпечення потерпілих від аварії на АЕС	2
16	Організація екстреної та невідкладної допомоги	2
17	Організація медичної допомоги населенню літнього віку	2
18	Організація лікувально-профілактичної допомоги працюючим на промислових підприємствах	2
19	<b>Медичне страхування</b>	2
20	Страхова медицина в економічно розвинених країнах світу	2
21	<b>Охорона здоров'я матері та дитини (медико-соціальні аспекти)</b>	2
22	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги	2
23	Організація медичної допомоги дітям	2
24	<b>Аналіз діяльності лікувально-профілактичних закладів і оцінка якості медичної допомоги</b>	2
25	Облік і звітність, показники діяльності, їх оцінка	2
26	Методика оцінки якості медичної допомоги	2
27	<b>Організація медичної експертизи працездатності</b>	2
28	<b>Організація стоматологічної допомоги населенню</b>	2
29	Організація санітарно-епідеміологічної служби	2
30	Економіка охорони здоров'я	2
31	Ціноутворення медичних послуг	2
32	Ринок медичних послуг	2



33	<b>Система охорони здоров'я в деяких економічно розвинених зарубіжних країнах (Сполучені Штати Америки, Європейські країни, Велика Британія)</b>	2
34	<b>Всесвітня організація охорони здоров'я її роль у вирішенні проблем здоров'я населення</b>	2
35	Міжнародна класифікація хвороб X перегляду	2
36	<b>Проблеми медичної етики та деонтології</b>	2
37	Управління системою охорони здоров'я	2
38	Управління медичною справою (медико-санітарною допомогою, охороною здоров'я) в Україні	2
39	Теорія управлінських систем	2
40	Функції управління	2
41	Технологічно-функціональні фази процесу управління	2
42	Менеджер в системі охорони здоров'я	2
43	Комплексний підхід, щодо удосконалення управління	2
44	<b>Особливості реформування системи охорони здоров'я в Україні</b>	2
45	<b>Організація та зміст роботи лікарні сестринського догляду</b>	2
	Всього	90

#### 7. Темі лабораторних занять (не передбачені програмою)

#### 8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна медицина, як наука про суспільне здоров'я та охорону здоров'я	2
2	Тема 2. Теоретичні основи соціальної медицини.	2
3	Тема 9. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань	5
4	Тема 11. Основи організації лікувально-профілактичного забезпечення дорослого населення	10
5	Тема 12. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги	5
6	Тема 19. Медичне страхування	5
7	Тема 21. Охорона здоров'я матері та дитини (медико-соціальні аспекти)	10
8	Тема 23. Організація медичної допомоги дітям	10
9	Тема 24. Аналіз діяльності лікувально-профілактичних закладів і оцінка якості медичної допомоги	10
10	Тема 26. Методика оцінки якості медичної допомоги	5
11	Тема 28. Організація стоматологічної допомоги населенню	5
12	Тема 29. Організація санітарно-епідеміологічної служби	5
13	Тема 30. Економіка охорони здоров'я	5

14	Тема 33. Система охорони здоров'я в деяких економічно розвинених зарубіжних країнах (Сполучені Штати Америки, Європейські країни, Велика Британія)	5
15	Тема 34. Всесвітня організація охорони здоров'я її роль у вирішенні проблем здоров'я населення	2
16	Тема 36. Проблеми медичної етики та деонтології	4
	Всього	90

## 9. Медична практика

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 10. Основи організації лікувально профілактичної допомоги	5
2	Тема 12. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги	5
3	Тема 13. Організація стаціонарної допомоги населенню	10
4	Тема 14. Організація первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини	10
5	Тема 16. Організація екстреної та невідкладної допомоги	10
6	Тема 17. Організація медичної допомоги населенню літнього віку	10
7	Тема 26. Методика оцінки якості медичної допомоги	5
8	Тема 28. Організація стоматологічної допомоги населенню	5
	Всього	60

## 10. Індивідуальні завдання

Проведення лабораторних, інструментальних та тестових наукових досліджень, написання рефератів, підготовка доповідей на засіданнях наукових конференцій, підготовка наукових статей, раціоналізаторських пропозицій, патентів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, галузевих нововведень.

## 11. Завдання для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи регламентовані планом проведення самостійної роботи і передбачають самостійне оволодіння або засвоєння провідних методів гігієнічних досліджень відповідно до основних завдань навчальної дисципліни "Громадське здоров'я"

## 12. Методи навчання:

Основні організаційні форми навчання: лекції (аудиторні, дистанційні), семінарські заняття, підсумкові заняття, самостійна робота. використання дистанційного навчання із залученням аспірантів до міжнародновизнаних курсів та освітніх ресурсів, розбір та самостійне вирішення кейсів тощо.

**13. Методи оцінювання (контролю):** усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль, оцінювання підготовленого матеріалу (довіді), заповненої карти повідомлення про побічну реакцію .

**Методи контролю здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії:**

- за охоптом здобувачів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- за способом реалізації: усний, письмовий (інформаційне повідомлення, підготовка презентації), тестовий;
- за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів, технічних засобів, комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів (комп'ютерного тестування на програмі МОЗ України ELEX за фахом);
- за способом організації: підсумковий контроль, контроль науковим керівником, відділом аспірантури, докторантури, взаємоконтроль, самоконтроль;
- за рівнем стандартизації: стандартизований, нестандартизований.

**14. Форма підсумкового контролю успішності навчання:** іспит аспіранта складається з суми поточного контролю та балів, отриманих за підсумковий контроль (іспит).

**15. Форма поточного контролю успішності навчання:** сума балів поточного контролю визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності аспіранта із відповідних тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 120 шкалу.

#### **Критерії оцінювання кожної теми:**

**Оцінка "відмінно"** виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

**Оцінка "добре"** виставляється за умови, коли аспірант знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

**Оцінка "задовільно"** ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

**Оцінка "незадовільно"** виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

#### **Оцінювання самостійної роботи.**

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні іспиту.

#### **Критерії оцінювання під час проведення іспиту (проводиться згідно з розкладом):**

**Оцінка "відмінно" (80-71)** виставляється у випадку, коли аспірант під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

**Оцінка "добре" (70-61)** виставляється за умови, коли аспірант під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

**Оцінка "задовільно" (60-50)** ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту поставлених під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень вмінь та розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.

**Оцінка "незадовільно"** виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

### Розрахунок рейтингових балів

Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (120 балів) для дисциплін, що закінчуються підсумковим контролем, прийнята рішенням Вченої ради ВНМУ протокол № 2 від 28.09.10.

Інструкція оцінювання іспиту згідно рішення Вченої Ради ВНМУ від 27.09.2012 р. (в основних положеннях з організації навчального процесу). Підсумковий контроль (іспит) проводиться на останньому занятті за розкладом. Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант під час контролю складає 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
180-200	A	Відмінно
170-179,9	B	Добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	Задовільно
120-140,99	E	

	<b>FX</b>	Незадовільно з можливістю повторного складання
	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 16. Методичне забезпечення

1. Презентації та повний текст лекцій
2. Журнальні статті
3. Монографії
4. Ситуаційні завдання для самостійної роботи та комплексні задачі
5. Кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів
6. Комп'ютерні статистичні системи SAS, EpiInfo, R, WinBugs
7. Методичні розробки для аспірантів з практичних занять
8. Збірник тестових завдань; електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання.
9. Навчальне та лабораторне обладнання, технічні засоби навчання.
10. Набір демонстраційних препаратів.
11. Набір таблиць за всіма розділами гігієни та екології.
12. Комп'ютери та комп'ютеризовані початкові програми.
13. Візуалізаційно-симуляційні засоби та муляжи.

## 17. Рекомендована література

### Основна (базова)

Рекомендована література:

1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с.
2. Громадське здоров'я : підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг. ред. Грузєвої Т.С. Вінниця : Нова Книга, 2022.
3. Громадське здоров'я: навчальний посібник / [Грузєва Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.] ; за заг. ред. Грузєвої Т.С. - К.: «Книга-плюс», 2021. – 296с.
4. Децик О.З., Кольцова Н.І., Стовбан І.В., Золотарьова Ж.М., Ціхонь З.О., Федорків Н.Б., Ковальчук Р.Є. Вибрані лекції з громадського здоров'я. Навчальний посібник. Івано- Франківськ, 2019. 273 с.
5. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. Oxford University Press, 2022. 1728 p.
6. Єжова О. Здоровий спосіб життя : навч. посібник. К. : Університетська книга, 2017 - 127с.
7. Організація та економіка охорони здоров'я : навчальний посібник / І.А. Голованова, І.В. Белікова, Н.О. Ляхова. Полтава. 2021. 256с.

### 2) Допоміжна література:

1. Abel-Smith B. (2018) An introduction to health: policy, planning and financing. Routledge, 246p. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Громадське здоров'я з основами епідеміології» /Миронюк І.С.,

- Брич В.В. Ужгород, 2018. - 58 с.
2. Організація та економіка охорони здоров'я: навчальний посібник / Голованова І.А., Белікова І.В., Ляхова Н.О. Полтава, 2021. - 256 с.
  3. Актуальні питання надання медичної допомоги дітям з позиції безпеки пацієнта/Мавропуло Т.К., Мокія-Сербіна С.О./Кількість сторінок: Вид.: Новий світ-2000, 2021. – 220с.
  4. Паліативна та хоспісна допомога: медико-соціальні аспекти: навчальний посібник/Пасієшвілі Л.М., Заздравнова А.А./Вид.: «Магнолія 2006», 2023. – 340с.
  5. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2020. - 516 с.
- 3) Електронні ресурси:
- URL
1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmue.edu.ua>
  2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmue.edu.ua>
  3. Всесвітня організація охорони здоров'я [www.who.int](http://www.who.int)
  4. Європейська база даних «Здоров'я для всіх» [www.euro.who.int/ru/home](http://www.euro.who.int/ru/home)
  5. Кохрейнівський центр доказової медицини [www.cebm.net](http://www.cebm.net)
  6. Кохрейнівська бібліотека [www.cochrane.org](http://www.cochrane.org)
  7. Національна медична бібліотека США – MEDLINE [www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed)
  8. Населення України. Демографічний щорічник. К.: Держкомстат України. (режим доступу: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)).
  9. Канадський центр доказів в охороні здоров'я [www.cche.net](http://www.cche.net)
  10. Центр контролю та профілактики захворювань [www.cdc.gov](http://www.cdc.gov)
  11. Центр громадського здоров'я МОЗ України [www.phc.org.ua](http://www.phc.org.ua)
  12. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
  13. Журнал British Medical Journal [www.bmj.com](http://www.bmj.com)
  14. Журнал Evidence-Based Medicine [www.evidence-basedmedicine.com](http://www.evidence-basedmedicine.com)